

BESZÉLGETÉSEINK

Belgyógyász radiológusként nem csak a beteget, a kórház minden osztályát is átlátom

Beszélgetés dr. Baranyai Tiborral, a soproni Erzsébet Kórház főigazgató főorvosával

A fenti mondat lehet a kulcsa Baranyai doktor orvosi módszerének, de valószínűleg a karrierjének is. Körorvosi és klinikai gyakorlatát radiológiai működése alapján tekinti. Igazgatóként viszont szinte az összes kórházi osztály működését átláthatta, hiszen a radiológián diagnosztizálhatta a betegeket. Szerencsés embernek tekinti magát, mert végigélheti a modern képalkotó diagnosztika elterjedésének korábban nem is álmódott tempójú fejlődését. A soproniak azért hálásak neki, mert elsősorban az ő érdemének tekintik, hogy az országos egészségügyi válság közepette náluk egy európai rangú kórház épült.

– Zsujta, Ózd, Debrecen, Tállya, Debrecen, Sopron. Vajon hová kötődik a legjobban?

– Eddigi életem mindegyik helyszínéhez. Tényleg „nagy dolog a gyermekkor”, ezért legerősebben szülőfalumhoz, a borsodi Zsujtához köt az identitásom. Szigorú, mélyen vallásos, a tisztességre nagyon sokat adó légkörben nevelkedtem. Ózdra csak középiskolába jártam. Szigorú és jó tanárim voltak, akik mérnöknek szántak. Én viszont ki-

csi korom óta a zsuji körorvosért rajongtam. Pontosabban azért, hogy milyen csodálatos lehet a betegeket meggyógyítani. Ezért mentem Debrecenbe a DOTE-ra.

– Az egyetemen írt TDK-dolgozatai közül a radiológiai tárgyú aratta a legnagyobb sikert. Miért pont erre felé vonzódott? Akkoriban talán ez volt a legkevésbé orvoslásos orvostudomány. Netán a tanárai által „diagnosztizált” mérnöki készsége vitte a radiológiához?

– Én belgyógyásznak készültem. Jó eredményeim miatt az egyetemen is maradhattam volna, de mivel körzeti orvosként háromszor annyit kereshettem, ezért Tállyára mentem. Nem a kapzsiság, a kényszer tett anyagiassá. Már egyetemistaként megnősültem, és útban volt a kislányom. Ettől függetlenül a radiológia mély nyomokat hagyott bennem, már akkor éreztem, hogy a szakma milyen jövő előtt áll, ráadásul a feleségem röntgenasszisztens volt.

– Ezek szerint a tállyai éveket vargabetűnek tekintí?

– Ez volt az én igazi egyetemem. Minden orvosi rutinomat ott szerez-

tem. Egészen más gyakorló belgyógyászként röntgen- vagy ultrahang vizsgálatot végezni. Amikor visszatértem a klinikára, akkor egy komoly szakmai gyakorlattal rendelkező orvos kezdett el radiológiával foglalkozni. Én sohasem a képeket néztem, hanem a beteg embert és a képeket.

– Tállyán szerették, megbecsülték, és ön is nagyon szeretett ott dolgozni.

– Ez igaz, de a szívem mindig visszahúzott a klinikára. Mivel körorvosként anyagilag rendeződtem, ezért már megengedhettem magamnak, hogy a klinikán dolgozhassak, ráadásul egy nem hálapénzes területen. A radiológia akkor már nagyon fontos tantárgy volt. Kezdődött az ultrahang-diagnosztika, az érfestés, az intervenció diagnosztika. Nagyon kellett igyekezni, hogy behozzam az elmaradásaimat.

– Ez elég hamar sikerülhetett. Tanárként sem lehetett rossz, mert az egyetemen a diákok a legjobb tanár kitüntető címet adományozták önnek.

– Szeretek tanítani. Aki akarta, és hagyta magát, azt nagyon és szigorúan „nyúztam”, és sokat követeltem tőle.

– Tudományos tevékenysége fő jellegzetességének tűnik, hogy elsősorban a gyakorlati kérdések izgatják. Nem a felfedezés foglalkoztatja, inkább az összegyűjtés, a megszerkesztés, a rendszerezés, az elért eredmények közkinccsá tétele.

– Engem a betegellátás gyakorlati része érdekel a legjobban, az, hogy miként lehetne eredményesebben, gyorsabban és kevesebb fájdalommal gyógyítani. Kandidátusi értekezésemet is a vesetumorkok diagnosztikájáról írtam. Természetesen kísérleti és klinikai tanulmány. A tumor pontos állapot- és fejlődésleírása már a kivizsgálás során sok mindent eldönthet. Milyen indulatú a daganat, kell e operálni, és a többi, amely megváltoztathatja az egész kivizsgálás algoritmusát.

– Az értekezést Debrecenben írta, de már Sopronból védte meg. Pedig úgy tűnt: a klinikán végleg le fog horgonyozni.

– Ma is az egyetem címzetes docense vagyok, és visszajárok tanítani. 1984-ben kedvenc professzorunknak, Vargha Gyulának idő előtt kellett nyugdíjba vonulnia, és utódlási feszültségek keletkeztek a klinikán. Tiltakozásként többen is a kilépésünket fontolgattuk. Ekkor jött a soproni meghívás, hogy vegyek részt a kórház radiológiai osztályának átszervezésében és rekonstrukciójában. Nem volt könnyű döntés: a családom és feleségem szülei is Sopronba költöztek.

– Ezzel veszi igazán kezdetét menedzseri karrierje.

– Egy nagyon gyenge osztályból kellett világszínvonalú diagnosztikai központot kialakítani. 1985-ben megtörtént a hagyományos géppark részleges rekonstrukciója. 86-ban ultrahang-, 87-ben mammográfiai berendezést szereztünk – vállalati

adakozás segítségével. 1989-ben egy első generációs CT-re tettünk szert. Nagy és ellentmondásos idők voltak ezek, a hazai modern diagnosztika megteremtésének hőskora. Akkoriban kezdtük a Soproni Ultrahang Napok nevű tudományos konferenciák rendezését. Rövidesen a huszadikat tartjuk. Csak a hagyomány iránti tiszteletből őrizzük a nevét, mert ma már a legmodernebb képalkotó diagnosztikai eljárásokkal foglalkozunk.

– A rendszerváltozás idején a beteg igazgató végakarátának tett eleget, amikor elvállalta az igazgatói tisztet is. A kinevezést az önkormányzat és az orvosi testület is megerősíti. Újabb szép, de felettébb nehéz feladat, hiszen ekkoriban már egy fillér sem jutott a rekonstrukció folytatására.

– Pedig akkor még igencsak a munkálatok elejénél tartottunk. Ráadásul orvos- szakmailag nem értettem egyet a rekonstrukció jelentős részével sem.

– Már az is szokatlan, hogy egy „alacsony presztizsű” szakma képviselőjét kéri fel igazgatónak. Ráadásul még koncepcionális kifogásai is vannak.

– Ne feledje, hogy én klinikai radiológus voltam, aki nem csak a gépekhez, hanem a betegekhez is ért. Ráadásul – éppen a diagnosztika révén – szinte minden kórházi területre rálátásom volt. Nekem nem kellett sokáig időznöm az átvilágítással. Nemzetközi tapasztalataim pedig segítettek a tervek korrigálásában.

– Ezzel még nem kerül pénz a kórház rekonstrukciójának folytatásához.

– Hősi idők voltak. Az Austria Banktól kaptunk 400 M osztrák schilling kölcsönt. Ebből épült meg

– osztrák kivitelezésben – kórházunk lelke, a műtéti-diagnosztikai tömb. Azután változott a koncepció, és a kivitelezést is hazaiak folytatták. A régi tömbök felújítása már nem is sikerült úgy, mint az elvárható lett volna. Nehéz, de nagyon eredményes öt esztendő után konzolidáltan adtam át a kórházat utódoknak. Ugyanis 1995-ben a tárca úgy határozott, hogy egy ilyen méretű kórházat csak főállásban lehet igazgatni. Én azt választottam, hogy a radiológiai osztályt vezetem tovább.

– Sokan azt tartják: ekkor kezdődtek a bajok. A többek között ön által is javasolt, új igazgató és az új menedzsmet két év alatt súlyos adóságra vitte a kórházat, megfontolatlan privatizációkba kezdett, áldatlan léghört teremtett, és önt is távozásra készítette.

– Menjünk sorjában! Az új igazgató javasolásában valóban nem voltam elég körültekintő. Az általam nagyon tisztelt professzorom kérését garanciának tekintettem. A privatizáció kérdése akkoriban valóban a „levegőben lógott”. Azt viszont nem érttem, hogy miért pont a mi osztályunk funkcióját kell magánosítani, mikor az évente 37 milliót hozott a kórháznak. Ettől függetlenül belevágtunk, s mind több, jó tapasztalatot szereztünk. Közalkalmazottként számos kötöttség korlátozta a munkánkat. Vállalkozóként a szükségletnek megfelelően, ha kellett ünnepnapokon is dolgoztunk. Évente 70 milliót tudtunk fizetni a kórháznak. Sajnos ebből szinte egyetlen fillért sem fordítottak a gépek cseréjére vagy karbantartására. Mindezek ellenére nem velünk, hanem egy, a diagnosztikai szolgáltatásban teljesen járatlan céggel kötötték meg az új, hároméves megbízást.

– Önt bizonyára az új cég is alkalmazta volna.

– Az igazgató öccse – akit én vettem fel az osztályomra – jelezte, hogy „itt is más szelek fognak fújni”. Tényleg így lett. Ki tudja milyen háttéralkuk következtében fentről egyre erősebb lett a politikai nyomás, hogy a másik cég legyen a tender győztese. Ha maradok, akkor csalnom kellett volna, például hamisan kódolni. Úgy láttam, hogy itt egy felettébb mohó csoportoska akar egyre többet „lenyúlni”. Nem csak én kényszerültem távozni. Csak az én osztályomról 8 orvos ment még el. Időközben a kórház adósága 535 millióra nőtt.

– Azt mondják: ön csak a kormányváltás után térhetett vissza igazgatói és főorvosi állásába.

– Ez tévedés. A visszatérésemhez a politikának semmi köze sem volt. Újbóli kinevezésemről már a kormányváltás előtt hallgatólagosan döntöttek, majd egyhangú önkormányzati határozattal erősítették meg a kinevezésemet. Fáradságos munkával sikerült néhány furcsa szerződést felmondani, a kórházat újra konszolidálni, az eltávozott szakembereket vissza-

hívni, 40 új orvost a különböző szakmákba visszaacsátítani, és az emberek hitét újra visszaadni.

– Számomra az az ajánlata volt a leginkább meglepő, hogy a kórházat hajlandó eltartani az OEP-finanszírozásból, az önkormányzatnak csak a beruházásokat és a felújításokat kell fedeznie.

– Ez csak egy nagyon költségtakarékos program kidolgozásával volt megvalósítható. 30 százalékkal növeltük a teljesítményt. Az ágyaink kihasználtsága 80% feletti. Jelenleg közel 4 milliárd Ft az éves bevételünk. Ennél is jobban örülök annak, hogy kollégáink az orvostudomány egyre több területén jeleskednek, és főként annak, hogy 2004 őszétől a DEÁOC oktató-kórházává fogadott bennünket.

– Mi az, amit sokrétű orvos-közéleti tevékenységéből kiemelne?

– Talán az MRT elnöki tisztségemet. Rendszerteremtő buzgalmam jól kamatozott. 1280 fizető tagunk

lett, közülünk nagyon sok fiatal. Fórumot teremtettünk nekik, nyugati meghívásokat, és pénzt biztosítottunk ahhoz, hogy élni is tudjanak a lehetőséggel. Tíz témában rendeztünk a területekre kihelyezett radiológus továbbképzést. Nagyon jó nemzetközi kapcsolatot alakítottunk ki. Most az Ultrahang Napoknál is jobban izgat az a tény, hogy 2006-ban, Sopronban, az osztrákokkal közösen rendezzük meg az MRT 23. Kongresszusát. Nagy megtiszteltetés ez nekem és munkatársaimnak, akik kiváló szakemberek, hiszen már 1990-ben rendeztünk egy nagy-sikerű radiológus kongresszust.

– Egyéb munkáiról, tisztségeiről már nem is merem kérdezni, de azt azért írjuk le, hogy azért marad ideje kocogásra, kertészkedésre, úszásra és kutya-sétáltatásra.

– A fiam közgazdász, a lányom számítógép-matematikus. A feleségem két unokánkat gardírozza. Azon vagyok, hogy havonta legalább egy hétvége a családé legyen.

Köszegi Ábel